

Vergaderjaar 2011–2012

33 000 V

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2012

V

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 18 april 2012

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelings-samenwerking¹ heeft kennisgenomen van de brief van de minister van Buitenlandse Zaken van 14 februari 2012 waarin hij antwoordt op de vragen die deze commissie per brief d.d. 20 december 2012 heeft gesteld over de Nederlandse positie ten opzichte van het Palestijnse UNESCO-lidmaatschap. De leden van de **PVV**-fractie hebben aangegeven zich te distantiëren van de inhoud van deze brief.

Naar aanleiding hiervan heeft de commissie de minister op 1 maart 2012 een brief gestuurd.

De minister heeft op 16 april 2012 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Christward Gradenwitz

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Van der Linden (CDA),
Broekers-Knol (VVD), Franken (CDA),
(*vice-voorzitter*), Nagel (50Plus), Van Kappen
(VVD) (*voorzitter*), Koffeman (PvdD), Kuiper
(CU), Smaling (SP), (*vice-voorzitter*), Strik (GL),
Vliegenthart (SP), K.G. de Vries (PvdA), Knip
(VVD), Martens (CDA), Van Boxtel (D66), Th. de
Graaf (D66), Ganzevoort (GL), De Lange (OSF),
Koole (PvdA), Schrijver (PvdA), Vlietstra
(PvdA), M. de Graaf (PVV), M. de Graaff (PVV),
Sørensen (PVV) en Bröcker (VVD).

BRIEF AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Den Haag, 1 maart 2012

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelings-samenwerking (BDO) van de Eerste Kamer heeft kennisgenomen van uw brief d.d. 14 februari 2012 waarin u antwoordt op de vragen die deze commissie per brief d.d. 20 december 2012 heeft gesteld over de Nederlandse positie ten opzichte van het Palestijnse UNESCO-lidmaatschap. De leden van de **PVV**-fractie hebben aangegeven zich te distantiëren van de inhoud van deze brief.

Allereerst constateert de commissie dat u op de door haar in de tweede alinea van haar brief gestelde vragen slechts ten dele bent ingegaan. Het aanduiden van Israël als een «Joodse staat» ziet, naar de leden van de commissie aannemen, meestal op een etnisch of religieus karakter van deze staat. Daarom zouden zij graag alsnog vernemen wat u onder een Joodse staat begrijpt. Kunt u daarnaast aangeven waarom de Nederlandse regering van oordeel is dat Israël een «Joodse» staat is?

Op enkele punten roept uw brief additionele vragen op. De commissie verzoekt u ook deze vragen te beantwoorden. Allereerst constateert de commissie dat het voor u blijkbaar «duidelijk» is dat de niet-Joodse inwoners van Israël dezelfde rechten hebben als de Joodse inwoners van Israël. Is dit een feitelijke en/of normatieve constatering? De commissie zou graag vernemen waarom dit zo duidelijk is, aangezien zij met enige regelmaat kennisneemt van berichten dat dit niet het geval zou zijn. Veronderstelt de aanduiding «Joodse staat» niet een bepaalde ongelijkheid met betrekking tot niet-Joodse inwoners?

Uit uw brief blijkt niet hoe u tegen het begrip «gelijkwaardige» onderhandelingpartners aankijkt. Ook geeft u niet aan hoe u tegenover de zienswijze staat dat, vanuit de gedachte van gelijkwaardigheid als voorwaarde voor een duurzame vredesregeling, de pogingen van de Palestijnse Autoriteit om in internationale fora met Israël aan tafel te zitten ook als een stap vooruit in plaats van achteruit opgevat zouden kunnen worden. Ook dat horen de leden van de commissie graag nog van u.

Vervolgens mist de commissie nog een gedetailleerde uiteenzetting van de Nederlandse beweegredenen voor de Nederlandse tegenstem inzake het Palestijns lidmaatschap van UNESCO. De Commissie gaat ervan uit dat deze uitkomst voort is gekomen uit een weloverwogen redenering, waarbij verschillende aspecten tegen het licht zijn gehouden. De commissie hoort daarom graag van u wat concreet de afweging is geweest.

De commissie ziet uw antwoorden op deze vragen graag binnen vier weken tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Generaal-majoor der mariniers (b.d.) F. E. van Kappen

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 april 2012

Hierbij bied ik u de reactie aan op het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking van 1 maart 2012 met kenmerk 149439.03U met vervolgvragen over de Nederlandse positie inzake het Palestijns lidmaatschap van UNESCO. In het bijzonder vraagt de commissie informatie over de Nederlandse positie aangaande het Palestijnse UNESCO-lidmaatschap:

1. Wat betekent het begrip «Joodse staat»?
2. Hebben Joodse en niet-Joodse Israëli's gelijke rechten?
3. Hoe bereikt NL dat Israël en de Palestijnen gelijkwaardige partners in de onderhandelingen zijn?
4. Welke beweegredenen hebben geleid tot de Nederlandse tegenstem in UNESCO?

Ad 1) «Joodse staat»

Het kabinet vat het begrip «Joodse staat» in feitelijke zin op, als uitdrukking van het gegeven dat Israël de staat van het Joodse volk is. Het sluit aan op de terminologie die is gehanteerd in de resolutie 181, aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) op 19 november 1947, waarin de AVVN besloot tot het opdelen van het mandaatgebied Palestina in een Joodse en een Arabische staat:

«Independent Arab and Jewish States and the Special International Regime for the City of Jerusalem, set forth in Part III of this Plan, shall come into existence in Palestine»

De Nederlandse positie is vergelijkbaar met die van landen als de Verenigde Staten, Duitsland en Frankrijk, zoals deze landen dat onder meer langs volgende lijnen tot uitdrukking hebben gebracht:

- VS: «We recognize that Israel is a- as it says itself, is a Jewish state, yes» (woordvoerder State Department op 12 oktober 2010)
- «A lasting peace will involve two states for two peoples. Israel as a Jewish state and the homeland for the Jewish people, and the state of Palestine as the homeland for the Palestinian people; each state enjoying self-determination, mutual recognition, and peace» (toespraak president Obama van 19 mei 2011)
- Duitsland: «Wir bekennen uns zur besonderen Verantwortung Deutschlands gegenüber Israel als jüdischem Staat» (Coalitieakkoord CDU/CSU/FDP, oktober 2009)
- «Wir wollen eine Zwei-Staaten-Lösung. Das heißt, wir wollen, dass der jüdische Staat Israel anerkannt ist, und wir wollen, dass ein Palästinenserstaat anerkannt ist.» (Persverklaring Bondskanselier Merkel op 5 mei 2011)
- Frankrijk: «Deux Etats-nations, telle est la position de la France. Un Etat pour le peuple juif, un Etat pour le peuple palestinien» (toespraak president Sarkozy op 8 februari 2012)

Ad 2) Gelijke rechten

De constatering dat het Joodse karakter van de staat Israël geen afbreuk zal doen aan de rechten van niet-Joodse burgers is in normerende zin opgenomen in de Israëlische onafhankelijkheidsverklaring van 14 mei 1948:

«...[The State of Israel] will ensure complete equality of social and political rights to all its inhabitants irrespective of religion, race or sex; it will guarantee freedom of religion, conscience, language, education and culture;...» (bron: website van de Knesset http://www.knesset.gov.il/docs/eng/megilat_eng.htm)

Het democratische en rechtsstatelijke karakter van Israël draagt bij aan het waarborgen van de gelijkwaardigheid van niet-Joodse burgers.

Ad 3) Gelijkwaardigheid

De gelijkwaardigheid van Palestijnen en Israëli's in het onderhandelingsproces dat moet leiden tot een tweestatenoplossing, staat voor het kabinet vast.

Het kabinet meent dat deze gelijkwaardigheid niet verandert als gevolg van een Palestijns UNESCO-lidmaatschap. Het lidmaatschap maakt geen verschil in de mogelijkheden van UNESCO om met de Palestijnen samen te werken. De Palestijnen hadden de samenwerking op het gebied van onderwijs, cultuur en wetenschap die al bestond op basis van het Palestijnse UNESCO-waarnemerschap, probleemloos kunnen voortzetten en intensiveren.

De gelijkwaardigheid van beide partijen moet naar het oordeel van het kabinet vooral tot uitdrukking komen in de praktische omgang met beide partijen door de internationale gemeenschap.

Ad 4) Beweegredenen voor UNESCO-tegenstem

Het verwezenlijken van een onafhankelijke, democratische en levensvatbare Palestijnse staat moet de uitkomst van rechtstreekse onderhandelingen tussen Israël en de Palestijnen zijn. Nederland geeft derhalve geen steun aan unilaterale stappen die vooruitlopen op de uitkomsten van dit proces. Het kabinet betreurt de unilaterale Palestijnse stappen naar het UNESCO-lidmaatschap. Dertien andere lidstaten van UNESCO, waaronder ook de EU-lidstaten Duitsland, Litouwen, Tsjechië en Zweden, hebben eveneens een tegenstem uitgebracht.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal